

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „БАМБИ“ КУЛА

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ УСТАНОВЕ

КУЛА, СЕПТЕМБАР, 2021.ГОДИНЕ

САДРЖАЈ:

Полазне основе програма

1. Портрет установе.....	4
а) Локално окружење.....	4
б) Организациона структура установе.....	4
в) Култура установе: мисија и мото установе.....	8
2. Предшколска установа као место реалног програма васпитно образовног рада	
а) Васпитно образовни програм као израњајући програм заједничког живљења.....	8
б) Понуда програма и услуга.....	9
в) Физичко окружење као димензија програма.....	10
3. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе	
а) Партнерство са породицом.....	12
б) Повезаност са локалном средином.....	13
в) Рад са децом и породицама из осетљивих група.....	14
г) Транзиција и континуитет у образовању.....	16
4. Предшколска установа као место рефлексивне праксе	
а) Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање.....	16
б) Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма.....	18

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу члана 119. Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. Гласник РС" бр 88/2017,27/2018-10/2019), Закона о Предшколском васпитању и образовању ("Сл.гласник РС бр.101/2017,113/2017 и 95/2018, 10/2019.) и Статута Предшколске установе "Бамби" Кула,Управни одбор Предшколске установе "Бамби" Кула, на седници одржаној дана15.09.2021. године, донео је

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ УСТАНОВЕ

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПРОГРАМА

Полазне основе :

- Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр 88/2017., 27/2018., 10/2019., 6/2020)
- Закон о предшколском васпитању и образовању („Сл. Гласник РС“бр. 18/2010.,101/2017., 95/2018., 10/2019.,)
- Уредба о критеријумима за доношење акта о мрежи предшколских установао мрежи основних школа („Сл.гласникРС“бр. 21/2018)
- Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности предшколске установе („Сл.гласник РС“бр.1/2019)
- Правилник о мерилима за утврђивање економске цене програма васпитања и образовања у предшколским установама(«Службени гласник РС»,број 146/2014).
- Правилник о Основама програма предшколског васпитања и образовања Године узлета (Просветни гласник РС“бр.16/2018)
- Закон о финансијској подршци породици са децом („Сл.гласник РС“бр.113/2017., 50/2018.)
- Правилник за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу („Сл.гласник РС“бр.44/2011)
- Правилник о критеријумима за утврђивање мањег односно већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу, („Сл.гласник РС“бр.44/2011.)
- Правилник о ближим условима и начину остваривања неге и превентивно-здравствене заштите деце у предшколској установи"Службени гласник РС", број 112 од 15. децембра 2017.
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл.гласник РС“бр.74/2018)
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету , ученику и одраслом („Сл.гласник РС“бр.80/2018.)
- Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника, („Сл.гласник РС“бр.81/2017., 48/2018.)

- Правилник о вредновању квалитета рада установа , («Службени гласник РС», 10/2019.)
- Правилник о стандардима компетенција за професију васпитача и његовог професионалног развоја(«Сл.гласник РС» бр.88/2017., 27/2018.)
- Правилник о врсти, називу, садржају и изгледу образаца евиденција и јавних исправа и начину њиховог вођења, попуњавања и издавања у предшколској установи (Сл.гласникРС» бр. 63/2019.)
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дикриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности (Сл.гласникРС» бр. 65/2018.)
- Развојни план установе за период 01.09.2020. – 31.08. 2023.

Поред законске регулативе у планирању и програмирању рада водимо рачуна о:

- Мрежи предшколске установе у Општини
- Интересу родитеља и друштвене средине у области предшколског васпитања и образовања
- Материјалној, просторној и кадровској могућности Предшколске установе
- Специфичности услова рада по местима и вртићима
- Предлозима за промене на основу Извештаја о реализацији плана за протеклу школску годину, мишљењу стручних тела, актива и тимова .

1. Портрет установе

а) Локално окружење

Предшколска установа "Бамби" делатност обавља у у шест насељених места у 11 вртића општине. Сваки вртић у свој рада уграђују специфичности свог најближег окружења у односу на природна, социјална и економска обележја своје средине. Локални паркови , излетишта и игралишта : Мали Стапар, Гедер, Вашариште, Поток, Комплекс МБ у функцији су развијања програма као места за учење и истраживање деце.

На нивоу места реализује се сарадња са Домовима културе, Месним заједницама, библиотекама , школама, Домовима здравља и јавним установама што доприноси видљивости предшколске установе у локалној средини, промовисању предшколског васпитања и образовања као и покретању акција везаних за децу и породицу.

Привредна предузећа, приватни предузетници, сеоска домаћинства су ресурси за прикупљање амбалажног материјала и реслова који доприносе стварању подстицајне физичке средине и богате понуде материјала и средстава за игру и истраживање.

б) Организациона структура установе

Предшколска установа "Бамби" Кула је организована на територији општине Кула, са седиштем у Кули, улица Јосипа Крамера бр. 19. Покрива сва насељена места општине: Кула, Црвенка, Сивац, Руски Крстур, Крушчић и Липар.

За рад Установа користи 11 вртића: Кула – 4, Црвенка – 2, Сивац – 2, Руски Крстур – 1, Крушчић – 1, Липар – 1.

Радно време установе

За вртиће: "Чувари осмеха" у Сивцу, "Шећерко" и "Веверица" у Црвенки, "Сунчица" у Кули, "Цицибан" у Руском Крстуру признато радно време је 10 сати, а за остале вртиће целодневног боравка признато радно време је 9 сати: вртићи у Кули "Колибри" и "Маслачак".

Вртићи полудневног боравка: од 7 – 13 часова.

У току летњег распуста престају са радом вртићи у којима се обавља васпитно-образовни рад полудневног боравка.

Вртићи целодневног боравка рад организују током летњих месеци.

Вртићи за децу

Р бр .	Назив објекта	Бр .	Капацитет		Површ. ВРТИЋ А	Површ. двориш та	АДРЕСА
			бр. група	бр. деце			
1.	"Сунчица"	1	8	180	900	1326	Кула, Ј. Крамера 19.
2.	"Маслачак"	1	2	60	305	500	Кула, 16 Дивизије 38.
3.	"Бубамара"	1	1	30	250	1640	Кула, П. Драпшина 128.
4.	"Колибри" *	1	10	270	1438	-	Кула, Лењинова 23.
5.	"Веверица"	1	4	110	256	-	Црвенка, Моше Пијаде 30
6.	"Шећерко"	1	7	160	800	2000	Црвенка, Колинија шћеране б.б
7.	"Чувари осмеха"*	1	6	140	800	1000	Сивац, М.Тита 155.
8.	"Невен"	1	2	50	153	304	Сивац, Санџачка 2

9.	"Цицибан" *	1	6	160	715	1535	Р.Крстур М Тита 77.
10	"Вргуљак"	1	1	30	106	-	Крушчић,М.Тита 26.
11	"Рода"	1	1	30	159	600	Липар, М.Тита 44.
УКУПНО:		11	48	1220	5882	8905	

НАПОМЕНА:

Капацитети су рађени на бази једне смене. У вртићима са знаком * радимо у две смене.

ПУ "Бамби" се обезбеђује остваривање следећих функција:

- васпитно-образовна,
- превентивно здравствена,
- социјална функција,
- исхрана деце.

Целовитост набројаних функција реализоваће се кроз следеће облике обухвата предшколске деце:

- целодневни боравак- јаслице од 6 месеци – до 3 године,
- целодневни боравак – обданиште од 3- до поласка у школу,
- полудневни боравак – забавиште од 5- до поласка у школу
- припремни предшколски програм (у целодневном и полудневном боравку) од 5,5- до поласка у школу

Нисмо у могућности да укључимо сву заинтересовану децу која су се пријавила на Конкурс. Постоје листа чекања у следећим вртићима: "Колибри" у Кули, "Шећерко" у Црвенки, "Цицибан" у Руском Крстуру и "Чувари осмеха" у Сивцу.

Основни проблеми који су изражени у остваривању делатности Предшколске установе су :

- Немогућност ангажовања довољног броја извршилаца
- још увек недовољна материјална основа за рад и развој делатности,
- дислоцираност појединих вртића,
- деветочасовно радно време у неким вртићима је недовољно да би се изашло у сусрет различитим радним временима родитеља.

Место и вртићи	Целодневни боравак						УКУПНО	
	јаслице		обданиште		Полудневни бор.		Бр.гр	Бр.деце
	Бр.гр.	Бр.деце	Бр.гр.	Бр.деце	Бр.гр	Бр.деце		
КУЛА								
1.Сунчица	2	35	6	157			8	192
2.Колибри	3	50	9	237			12	287
3.Маслачак			1	24	1	15	2	39
4.Бубамара					1	23	1	23
ЦРВЕНКА								
1.Шећерко	2	31	5	118			7	149
2.Веверица			2	52	2	50	4	102
СИВАЦ								
1.Чувари осмеха	1	17	7	169			8	186
2.Невен					1	24	1	24
РУСКИ КРСТУР								
1.Цицибан	2	34	5	136			7	170
КРУШЧИЋ								
1.Вртуљак					1	21	1	21
ЛИПАР								
1.Рода					1	14	1	14
УКУПНО	10	167	35	893	7	147	52	1207

Кадар – структура и број

УКУПАН БРОЈ РАДНИКА ШКОЛСКА 2021./2022.ГОДИНА		
1.	ДИРЕКТОР - Струковни васпитач спец. за рада са децом са посебним потребама ВСС	1
2.	ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА - Струковни вас.ВСС	1
3.	СТРУЧНИ САРАДНИК(ПЕДАГОГ-ЛОГОПЕД)- ВСС	3
4.	ВАСПИТАЧ	81
5.	МЕДИЦИНСКА СЕСТРА ВАСПИТАЧ	6
6.	МЕДИЦИНСКА СЕСТРА НА ПЗЗ	2
8.	СЕКРЕТАР - ВСС	1
9.	САРАДНИК ЗА УНПРЕЂИВАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈУ ИСХРАНЕ - ВШС	1
10.	ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКИ РАДНИЦИ - ССС	2
11.	ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКИ РАДНИЦИ - ВСС	3
12.	ТЕХНИЧКИ ПОСЛОВИ -ССС	5
13.	ПРИПРЕМАЊЕ И СЕРВИРАЊЕ ХРАНЕ -ССС	15
14.	ОДРЖАВАЊЕ ХИГИЈЕНЕ - НКВ	21
	УКУПАН БРОЈ РАДНИКА :	141

Језици на којима се изводи васпитно-образовни рад

Васпитно образовни рад се изводи на три језика : српском , русинском и мађарском.

в) Култура установе

Мисија и визија установе је дефинисана у складу са вредносним полазиштима Основа програма и саставни је део актуелног Развојног плана установе.

МИСИЈА УСТАНОВЕ:

Установа за децу у којој се:у безбедној и подстицајној васпитној средини кроз интеракцију развија партнерски однос са породицом и локалном средином;промовише учење кроз различите активности и холистички приступ детету као јединственом и целовитом бићу;промовише преиспитивање своје праксе и целоживотно учење.

ВИЗИЈА УСТАНОВЕ:

Место заједничког живљења деце и одраслих у коме су сви расположиви ресурси усмерени на подршку добробити деце.

МОТО УСТАНОВЕ

Заједно у игри, учењу и страживању

2. Предшколска установа као место реалног програма васпитно образовног рада

Реални програм настаје и гради се у реалном контексту васпитно образовне праксе. Он не може бити унапред писани документ већ се гради кроз заједничко учешће свих учесника, обликује културом вртића, породице и локалне заједнице и ширег друштвеног контекста и планским и промишљеним деловањем васпитача заснованим на концепцији Основа програма.

а) Васпитно образовни програм као израњајући програм заједничког живљења

Основе програма Године узлета заснивају се на теоријско вредносним полазиштима о томе како видимо дете, какав вртић желимо и у какво ПВО верујемо.Из ових полазишта проистичу циљеви ПВО који се односе на све учеснике васпитно образовног процеса : децу, породицу, васпитаче, стручне сараднике и друге актере праксе.

Програм настаје и гради се у реалном контексту васпитно образовне праксе. За дете програм је оно што оно доживљава и шта ради само или кроз заједничко учешће у датом контексту. Квалитет односа и начини учешћа у различитим ситуацијама делања су оно што чини реални програм за дете.

Васпитно образовни програм се гради кроз заједничко учешће деце и одраслих у ситуацијама, догађајима и активностима које за њих имају смисла, као процес заједничког учења деце и одраслих кроз који конструишу знања и разумевање себе и света, а не као примена програма као унапред испланираних појединачних активности и издвојених садржаја подучавања. Програм је израњајући а не унапред прописан. Планирањем кроз тему/пројекат васпитач развија интегрисани приступ учењу и заједно са децом истражује тематику која је смислена и изазовна за дете.Тема/пројекат планира се тек неколико корака унапред и има свој ток где се планиране ситуације учења, игра и животно практичне ситуације преплићу и произилазе једна из друге.

Из теоријско вредносних полазишта и поставки о односима, делању и контексту проистичу принципи развијања програма: принцип усмерености на односе, принцип животности, интегрисаности, аутентичности, ангажованости и партнерства. Принципи служе као оријентир у развијању као и у преиспитивању и праћењу програма и важно је да буду препознатљиви кроз све што се ради у програму. У заједничком развијању програма васпитач није неко ко унапред планира активности и садржаје већ континуирано прати и охрабрује иницијативу деце, консултује се децом, моделује сопственим поступцима, подупиरे и проширује активности и учење деце

Документовање омогућава видљивост програма и учења и развоја деце. Видљивост процеса учења је пре свега доступан и потребан деци како би могли да посматрају свој напредак у учењу, да договарају и праве претпоставке о будућем смеру истраживања. Сврха документовања је и континуирано праћење квалитета програма кроз критичко преиспитивање и рефлексивни приступ. Документовање обухвата праћење како се развија програм кроз тематски/пројектни портфолио и праћење учења и развоја детета кроз дечији портфолио. Тематски/пројектни портфолио садржи план васпитача и приче о теми/пројекту. Прича о теми /пројекту је наративни запис васпитача о томе како је започета тема/пројекат, како се развијала и завршила. Прича садржи текст и фотографије којима се илуструју различите ситуације истраживања, почетни и процесни панои као и производи деце, васпитача, родитеља у других учесника.

б) Понуда програма и услуга

У сарадњи са локалном самоуправом и породицом радимо на повећању обухвата деце, видљивости рада установе и промоцији значаја подршке раном развоју.

У оквиру делатности наше установе организовани су различити облици рада са децом: целодневни боравак (јаслице и обданиште) полудневни боравак, четворочасовни припремни програм у целодневном и полудневном трајању, различити програми и облици васпитно образовног рада.

Назив програма	циљ	Трајање Реализатор	Корисници (узраст, број деце и место остваривања програма)
"Чувамо светосавље"	Развијање интересовања за народне обичаје, традицију, изворне песме, дечју духовну музику, народна предања	Једном недељно Јелана Макша	Деца од 3-7 година и деца основношколског узраста (15) Вртић "Колибри Кула

Неговање српског језика	Неговање српског језика у васпитним групама где се васпитно образовни рад реализује на русинском језику	Једном недељно Наташа Варга	Деца узраста 3-7 година (15 деце= Вртић"Цицибан" Руски Крстур
Кратки програми	Да сва деца предшколског узраста кроз подршку њиховој добробити, имају једнаке могућности за учење и развој	Једном недељно у трајању од 2 сата Васпитачи полудневног боравка Драгана Павићевић Мирослава Бјелић Бојана Влаховић Славка Чизмар	Деца узраста 3-7 година која нису укључена у нашу предшколску установу (15деце) Вртићи: "Бубамара"Кула "Рода" Липар "Вртуљак" Крушчић "Невен" Сивац

в) Физичко окружење као димензија програма

Физичко окружење (просторно временска организација) на директан начин осликава положај детета и улогу васпитача у програму.Важна димензија реалног контекста јесте физички простор радне собе, заједничких простора и дворишта вртића. Простор на најконкретнији начин рефлектује културу вртића, слику о детету, учењу и програму – шта сматрамо вредним, пожељним , очекиваним и дозвољеним.

Простор је структуриран тако да подржава циљеве програма – подршку добробити детета.

Физички простор радне собе организован је структурирањем просторних целина у односу на игру, учење и истраживање деце. У свим радним собама поседујемо ниске, мобилне полице које омогућавају деци и васпитачима континуирано реструктурирање простора у складу са темом/пројектом која се развија у васпитној групи.

У организацији физичког простора (просторних целина радних соба, заједничких простора унутер вртића-ходници, холови, сале, спољашњих простора – дворишта, терасе) руководимо се принципима уређења простора датим у основама програма. Простор је организован тако да омогућава: осећање сигурности и предвидивости; подешеност специфичностима групе; осећање пријатности и опуштености; осећање припадности и уважености; сарадњу, комуникацију и размену; посвећеност сопственој активности, осамљивање; сензорна искуства и доживљаје, истраживање; изражавање на различите начине, стваралаштво; естетски доживљај и зачудност; учешће и ангажовање деце на

различите начине, прављење избора, независност; проширивање доживљаја, размишљања, умења у оквиру онога чиме се деца баве; видљивост процеса учења, идеја и продуката деце; видљивост континуитета активности.

У понуди материјала, играчака и средстава водимо рачуна о томе да буду: структурирани, логично и јасно груписани у оквиру просторних целина; разноврсни (да укључују материјале различитих облика, величина, боја, неструктуриране, полуструктуриране материјале, реалне предмете, играчке индустријске и ручне израде, штампана, визуелна, аудио и друга средства; доступни деци, видљиви (деца могу самостално да их узимају, користе и враћају); мобилни; да их има довољно.

Од 11 вртића наше установе 10 вртића имају дворишта. Критеријуми квалитетног окружења дати у Основама програма односе се и на отворене просторе, дворишта и терасе. Дворишта постају места за игру, учење и истраживање а не само за физичке активности и кретање. Деца, васпитачи, родитељи и други одрасли кроз теме/пројекте граде и реструктурирају просторе дворишта као инспиративне и подстицајне за најразличитије активности. Свакодневно играње и истраживање на отвореном омогућава да деца: уче да доносе одлуке, решавају проблеме; тестирају своје могућности, уче о свом телу; превазиђу своје страхове, постају самосталнији; брину о свом животном окружењу; развијају машту и јачају резилјентност. Понуда материјала и средстава је разноврсна и богата: природни, полуструктурирани, неструктурирани материјали, реални предмети (лишће, кестење, слама, сено.., канте, лопатице, грабље, алати, кутије, дашчице, гуме, обручеви, мреже, дебла, облице, лопте, канапи, посуђе...).

Функције свега изложеног у простору су:

- Видљивост – оно што је изложено у простору одражава процес учења и истраживања деце (фотографије, забелешке, скице, шеме, макете, инсталације)
- Прилика за игру и истраживање – различити простори у вртићу су места сусретања и размене међу децом различитог узраста, међу децом и одраслима. Због тога је важно да у њима има пуно материјала и подстичу децу на заједничку игру и укључивање родитеља
- Заједнички допринос – све што је изложено у простору одражава заједнички допринос деце, васпитача, родитеља и других одраслих
- Персонализованост- простор одражава особеност групе, оно што је њима важно и вредно, што је део њиховог искуства и доживљаја, што одражава присуство детета у групи, његове јаке стране, учешће, односе, пријатељства, његову породицу.

Временска организација је флексибилна у односу на структурирање редоследа и трајања различитих ситуација и активности у вртићима. Дневни ритам активности је устаљен, што омогућава предвидљивост и помаже деци да стекну дневне рутине. Уважавају се индивидуалне разлике (у вези са исхраном, одмором) које подржавају децу да добродођу.

3. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

а) Партнерство са породицом

Породица је примарни и најважнији васпитач деце. Родитељи најбоље познају своје дете и породица је од дететовог рођења укључена у развој и учење детета и треба је подржавати и ојачавати у тој функцији. Партнерство са породицом се гради кроз узајамно поверење и поштовање, сталну отворену комуникацију и дијалог, као и препознавање и уважавање јединственог доприноса и снага сваке стране путем неговања емпатије, осетљивости и уважавања различитих перспектива. Оно се огледа и у заједничком доношењу одлука као и спремности на компромисе и промене.

Родитељи су укључени у процес рада и вредновања квалитета Установе у оквиру следећих органа и тимова: Управни одбор, Савет родитеља, Актив за развојно планирање, Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања, Тим за самовредновање, Тим за инклузивно васпитање и образовање и Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе. На тај начин породице учествују у доношењу одлука, решавању проблема, превазилажењу изазова, унапређивању квалитета рада разматрајући текућа питања из живота Установе која се тичу њихове деце.

Програм сарадње се развија кроз дијалог путем кога се родитељи упознају концепцијом Основама програма, позивају на учешће у развијање реалног програма,

Сарадња између предшколске установе и породице одвија се кроз следеће облике:

- коришћењем разноврсних облика међусобног повезивања и информисања о детету (свакодневне индивидуалне контакте, отворене дане, кутак за родитеље, кућне посете, родитељске састанке);
- кроз сталну узајамну помоћ – Предшколска установа обезбеђује стручну помоћ стручњака разних профила (педагога, психолога, логопеда, нутриционисте, васпитача), размена педагошких, медицинских, дијететских и других искустава, а родитељи могу да пруже помоћ у припремању амбијента за разне свечаности, у изради дидактичког материјала и опреме и др.;
- стварање прилике за међусобно дружење и живљење,
- пригодне ситуације: приликом довођења и одвођења деце и слично;
- планирање ситуације: консултације, групни и општи родитељски састанци (информативни, тематски и радионички);
- непосредно укључивање родитеља у васпитно образовни рад кроз тематско и пројектно планирање;
- специјалне ситуације (нпр. период адаптације);
- заједничке активности: уређење отвореног и затвореног простора, израда дидактичког материјала и опреме и сл.;
- заједнички изласци: шетње, излети, посете;

- прославе и празници: Јесења свечаност, Дан установе, Пролећни карневал, Дан дечје радости, дечји рођендани и сл.;

У вртићима постоје места-простори који својом организацијом емитују добродошлицу и уважавање породице. У холовима вртића намештене су гарнитуре за седење где родитељи могу међусобно разговарати и сачекати своје дете. Такође постоје просторије где се васпитачи могу индивидуално посветити родитељима и информисати их о дечјем развоју и учењу у договорено време. Уважавају се различитости породице и пружају им се различити начини укључивања прилагођени њиховим потребама и могућностима.

За породице које имају специфичне тешкоће и препреке за укључивање васпитачи прилагођавају и комбинују различите облике сарадње како би изашли у сусрет породици и укључили је у живот и рад вртића.

б) Повезаност са локалном заједницом

Локална заједница обликује услове и начине одрастања детета и праксу предшколске установе. Предшколска установа у развијању реалног програма користи ресурсе локалне заједнице, а деца учешћем у заједници развијају нова знања, осећање припадности, властиту вредност и идентитет. Различита места у окружењу (школе, месне заједнице, домови културе, позориште, отворени простори, паркови, игралишта) су простори заједничког учешћа, учења и истраживања деце.

Деца и васпитачи учествују у различитим прославама и манифестацијама : "Дани бундеве", "Дани села", "Дани жита", "Слатки дани", "Червене ружа", "Фестивал цвећа", "Дани крстурске паприке", "Ивањско цвеће"...и др.

Локална привредна предузећа, приватни предузетници, занатлије, трговине, пољопрвредна газдинства учествују у опремању (намештај, климе, лаптопови..), набавци потрошног материјала (рестлова) као и финансирању појединих активности и акција.

Предшколска установа омогућава породици повезивање са другим установама, институцијама, телима у циљу остваривања различитих права и додатне подршке (Центар за социјални рад, Интерресорна комисија, Дом здравља, Одељење друштвених делатности, МНРО "Плава птица") .

Локална средина информисана је о програмским активностима, акцијама, манифестацијама путем : сајта установе, локалне телевизије, ТВ Војводине, новина "Кулске комуна", портала "Наше место".

Сарадња са школама остварује се кроз : узајамне посете, заједничке активности, креативне радионице, спортско рекреативне активности, изложбе, представе, изложбе , "Дани науке", "Дани Сунца" и др.

Размена информација о деци којој је потребна додатна подршка реализује се кроз заједничке састанке стручне службе , учитеља, васпитача и чланова Интерресорне комисије. У циљу обезбеђивања континуитета и размене информација о програмским активностима, припреми деце за полазак у школу у складу са концепцијским полазиштима

нових Основа програма организују се узајамне стручне посете запослених из предшколске установе и школе

в) Рад са децом и породицама из осетљивих група

Вртић као простор демократске и инклузивне праксе значи: уважавање права све деце на образовање кроз инклузивну праксу којим се уважава родна, културна, верска и свака друга различитост, развија осетљивост на дискриминацију и посебна пажња посвећује се деци из осетљивих група.

Програмом инклузивног образовања и васпитања постављени су следећи циљеви:

- Уважавајући специфичности средине и водећи рачуна о расположивим ресурсима, материјалним и људским, створити најоптималније услове и уградити инклузивни модел у раду са децом којој је потребна додатна подршка.
- Створити услове да се свако дете може уписати у вртић у који жели, како у погледу близине становања тако и у односу на облик обухвата.
- Индивидуализовати програме рада засноване на очуваним потенцијалима деце и оспособити их за самосталан живот у границама могућности.
- Интегрисати Индивидуалне планове подршке у планове рада васпитних група.
- Подстицати интеракције и комуникације међу децом
- Развијати позитивне ставове и емпатију код деце
- Пружати подршку родитељима деце којој је потребна додатна подршка, развијање партнерског односа и укључивање родитеља у планирање и реализацију Индивидуалних образовних планова.
- Унапређивати стручна знања и вештине професионалаца, у односу на рад са децом којој је потребна додатна подршка, родитељима и тимски рад.
- Повезивати се са релевантним установама и стручњацима .
- Обезбедити успешан процес транзиције

Начин реализације:

- За укључивање детета у васпитну групу неопходно је да је припремљена физичка средина и само дете и његови родитељи, затим да је припремљен васпитач, али и остала деца у групи и њихови родитељи.
- У једној васпитној групи може бити највише двоје деце којој је потребна додатна подршка .За децу којој је потребна додатна подршка израђују се ИОП-и, а организују се кроз животно практичне ситуације, игру и планиране ситуације учења .
- Области које су обухваћене су : учење и како се учи, социјалне вештине, комуникацијске вештине и самосталност и брига о себи.
- За свако дете формира се тим кога чине: родитељи, васпитач детета и стручни сарадник и лични пратилац. Они заједнички планирају , реализују и прате ефекте индивидуалних образовних програма у вртићу и код куће.
- Инклузивни програм подразумева подстицање развоја , унапређивање способности, развој самопоштовања и толеранције код све деце у групи. Програм је намењен сваком детету , јер је суштина у прилагођавању програма рада и могућностима потреба све деце.

- Применом инклузивног модела добити су велике, за сву децу и родитеље , у развојању позитивних ставова, толеранцији и подржавању детета за формирање емпатијских осећања према вршњацима .

У циљу подршке различитим категоријама родитеља планирају се и реализују следеће активности:

- Регресирање боравка трећег, четвртог и сваког наредног детета
- Бесплатан боравак за децу са сметњама у развоју, без родитељског старања, ромску децу (ППП), самохраних родитеља и породица у стању социјалне потребе,
- Организација рада у две смене у вртићима целодневног боравка,
- Флексибилан ритам дана што омогућава излажење у сусрет различитим потребама деце,
- Могућност кориговања јеловника за поједину децу из здравствених, верских и других разлога,
- Подршка породици у остваривању различитих права из области образовања, здравства и социјалних давања,
- Подршка породици у повезивању са различитим институцијама на локалном нивоу и шире у циљу подршке дечјем развоју и напредовању,
- Укључивање деце са сметњама у развоју и даровите деце у редовне васпитне групе и реализација инклузивног програма рада,
- Подршка деци и породици при преласку из ПУ у ОШ,
- Понуда посебних и кратких програма,
- Планирање и реализацију активности у циљу унапређивања међусобног уважавања и прихватања различитости, подстицању конструктивне сарадње између свих актера
- Могућност континуираног информисања родитеља о дечјем развоју и учењу кроз различите облике сарадње,
- Информисање родитеља о активностима групе, вртића и установе кроз различите облике (индивидуалне контакте, родитељске састанке, отворене дане, сајт установе, вибер групе и др.),
- Едукативно деловање на породицу у смислу унапређивања њихових компетенција,

г) Транзиција и континуитет у образовању

У циљу обезбеђивања континуитета искуства из различитих животних окружења у нашој установи планира се процес адаптације и транзиције.

Транзициони периоди обухватају неколико месеци пре и након што дете пређе на следећи ниво васпитања и образовања: када дете први пут полази у предшколску установу (јасле, вртић, ППП), када прелази из јасала у вртић или долази из другог вртића (мења групу) и када полази у школу.

Посебан значај придаје се планирању процеса адаптације у који је породица активно укључена. Први контакт са родитељима остварује се приликом уписа деце у вртић , где се родитељи информису о самом процесу адаптације деце и начинима укључивања породице у тај процес.

План адаптације се уз активно укључивање породице израђује пре поласка детета у вртић, систематски водећи рачуна о свим специфичностима, уважавајући потребе и могућности сваког детета, на првом родитељском састанку.

Током периода адаптације родитељима се пружа правовремена стручна подршка и могућност непосредног укључивања и боравка у васпитној групи.

У целодневном боравку се за свако новоуписано дете планира адаптација у односу на период поласка детета у вртић.

Мед. сестре и васпитачи кроз састанак размењују информације од значаја за што лакши прелазак деце из јаслица у обданиште. Стручне размене овог типа драгоцене су и захтевају додатну пажњу у циљу што успешније транзиције ка вишим нивоима.

Током прве недеље у полудневном боравку постепено се продужава дужина боравка деце, уз могућност учешћа родитеља и смањења дужине његовог боравка до спремности детета да самостално борави.

Транзиција у најширем смислу обухвата акције, мере и поступке који се предузимају од стране предшколске установе у сарадњи са породицом, а којима се обезбеђује да вртић буде средина безбедна за дете, подстицајно место за учење и одрастање, доприноси социјалној и емотивној добробити детета, утиче на безболно прилагођавање новој средини, подстиче на развој позитивног става о школи и школовању и на тај начин омогућава континуирано образовање детета.

Предшколска установа тимски планира и спроводи подршку детету у периоду транзиције ка вишим нивоима образовања у сарадњи са родитељима детета, учитељима и стручном службом из ОШ, и стручњацима из других институција.

У години пред полазак у школу сарадња Установе и основних школа се континуирано одвија кроз посете школи, заједничке активности, приредбе, изложбе, креативне радионице, спортске активности и др. Такође, родитељи деце припремног предшколског програма имају прилику да на заједничком састанку представника вртића: васпитача и стручних сарадника са представницима школа дискутују важне аспекте транзиције, као и да се упознају са изазовима које полазак у школу доноси.

Посебна пажња посвећује се планирању транзиције деце којој је потребна додатна подршка. У односу на процену потреба детета и понашање у различитим контекстима, креира се план транзиције који обухвата: процену потреба детета засновану на његовим капацитетима, процену посебних прилагођавања која су детету потребна, педагошки профил детета, информације о детету, породици и активностима установе, активности које се планирају у оквиру транзиције. Родитељи су важни учесници, али и друге особе од поверења које познају дете и институције и службе које су укључене у рад са дететом.

4. Предшколска установа као место рефлексивне праксе

а) Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Развијање рефлексивне праксе је континуиран процес преиспитивања теоријских и властитих полазишта и сопствене праксе у дијалогу са колегама, породицом и децом, а који се заснива на међусобном поверењу, уважавању, размени и узајамној подршци.

Процес обуке и имплементације нових Основа програма – Године узлета биће основа за развијање професионалних заједница учења. На нивоу вртића формиране су Стручни активи васпитача чији је циљ управо развијање рефлексивне праксе и професионалног оснаживања васпитача и стручних сарадника. Као мале професионалне заједнице учења представљају најпогоднији начин хоризонталног, практичног учења и успостављања заједничког разумевања повезаности теорије и праксе. Сарадња је основ изградње поверења које је неопходно да би се десило сарадничко учење. Сви чланови отворено износе своје идеје, размишљања зарад постизања заједничких циљева. Поверење у заједници учења препознаје се кроз: отвореност (за идеје и постављање питања без вредновања), дељење (ресурса, материјала), уважавање (прихватање доприноса, сугестија, предлога), подршку (препознавање снага и способности појединаца и тима), сарадњу (која се негује као вредност).

Рефлексивност практичара је основ развијања програма и праксе. Рефлексивни практичари су свесни и анализирају вредности на којима заснивају рад и стално се преиспитују, истражују недоумице на које наилазе, препознају утицај институционалног и културног контекста на процес васпитно образовног рада, учествују у променама васпитно образовне праксе, планирају сопствено професионално напредовање и усавршавање, сагледавају образовне ситуације из различитих углова, отворени су за испробавање другачијег начина рада, за размену искустава, знања и увида колега.

У нашој установи се реализују различити начини планирања и остваривања хоризонталног учења и истраживања практичара чиме континуирано преиспитујемо теоријска и практична полазишта и сопствене праксе у дијалогу са колегама, породицом и децом. Годишњим планом стручног усавршавања планирамо стручно усавршавање васпитача, медицинских сестара - васпитача и стручних сарадника и сарадника путем: акредитованих семинара, кроз рад Васпитно–образовног већа, стручних актива васпитача, медицинских сестара васпитача, Актива почетника, онлај семинаре, различите платформе, гугл учионицу. Ван установе учешћем на семинарима, стручним сусретима, конгресима, саветовањима, трибинама, конференцијама, вебинарима у организацији МПНТР, Савеза удружења васпитача Србије, Удружења васпитача Војводине, Удружења медицинских сестара васпитача Србије, Удружења стручних сарадника и сарадника Србије, Удружења логопеда Србије, Актива директора Србије.

Професионално јавно деловање у нашој установи реализује се кроз: заступање интереса деце и породице у свим питањима јавне политике и друштвеног живота; ангажовање у локалној заједници на промовисању права детета и породице и промоцију предшколског васпитања и образовања (интерсекторску сарадњу), аргументовано указивање на проблеме у пракси ПУ и покретање акција (у односу на локалну самоуправу, Општински Савет родитеља, струковна удружења...), ангажовање у струковним удружењима васпитача, медицинских сестара васпитача, стручних сарадника и сарадника, покретање и учешће у

акцијама везаним за децу и породицу, промовисање ПВО и професије васпитача на стручним скуповима, у медијима, професионално деловање и понашање у свакодневној пракси у складу са етичким кодексом професије.

б. Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

Праћење, документовање и вредновање васпитно образовног процеса је у функцији подршке дечјем учењу и развијању програма.Полазећи од концепције Основа програма и усмерености на дугорочне циљеве васпитања и образовања, квалитет програма се не прати мерењем постигнућа детета , већ праћењем кључних димензија који произилазе из програмске концепције. Стручни сарадници и васпитачи преиспитују квалитет програма кроз вредновање реалног програма у његовим носећим димензијама: средина уа учење, квалитет односа, заједничко учешће, подршка диспозицијама за учење, инклузија, различитости и демократске вредности, сарадњу са породицом и локалном средином.

Вредновање квалитета рада врши се на основу Правилника о стандардима квалитета рада установе који обухвата четири области квалитета: васпитно образовни рад, подршка породици и деца, професионална заједница учења и управљање и организација.

Тим за самовредновање установе у сарадњи са Тимом за обезбеђивање квалитета и развој установе и Тимом за професионални развој израђује Годишњи план самовредновања.Сваке године самовредновање се врши из две до три области квалитета.Циљ процеса самовредновања је грађење квалитене праксе предшколске установе као заједнице учења и реалног програма васпитно-образовног рада са децом са једне стране, а са друге афирмација предшколског програма установе у друштвеној и професионалној заједници. Вртићи имају своје представнике у Тиму за самовредновање тако да се на тај начин уважава специфичност сваког вртића, његова култура, развијање реалног програма, сарадња са породицом и локалном средином. Подаци добијени у процесу самовредновања прво се обрађују и анализирају на нивоу вртића, па затим на нивоу Установе. На овај начин, васпитач из улоге рефлексивног практичара сагледава своју праксу, детаљније упознаје како да на различите начине, својствене њиховим вртићима може да разматра индикаторе што представља полазиште за промишљање о акцијама које ће унапредити рад вртића и сопствену праксу.

Резултати самовредновања су основа за израду Акционог плана Установе и Годишњег плана установе. Заједничка настојања усмерена су ка остваривању предложених мера за унапређење квалитета рада појединих вртића и целе Установе.

**ПРЕДСЕДНИК:
УПРАВНОГ ОДБОРА:**

ДИРЕКТОР:
СНЕЖАНА БУЛАТОВИЋ